

Κωνσταντίνος Γουσιδής:

Το σήμερα αποτέλεσμα διαδικασιών του χτες

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΥΗ ΚΑΡΚΙΤΗ

Με το τρίτο μυθιστόρημά του και με αφορμή την ιστορία της Αλώσης της Κωνσταντινούπολης, ο Κωνσταντίνος Γουσιδής εξετάζει την περιπλοκή σχέση του ανθρώπου με τη θρησκεία και τα θρησκευτικά δόγματα. Χρησιμοποιώντας το πρώτο πρόσωπο στην αφήγηση και με τη συνύπαρξη ιστορικών και μυθολογικών προσώπων, ο συγγραφέας τοποθετεί την πλοκή σε μια κρίσιμη όσο και ενδιαφέρουσα περίοδο, στη διάρκεια της οποίας κυριαρχούν οι ατελείωτες θρησκευτικές έριδες. Με το μάλλον ειρωνικό τίτλο «Ο καλός χριστιανός» το βιβλίο κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις **Πατάκη**.

Αποτελεί το ιστορικό μυθιστόρημα ένα αποτελεσματικό μέσο, προκειμένου να μιλήσει ένας συγγραφέας για ζητήματα του καιρού μας; Γιατί το επέλεξε για τρίτη φορά;

Το ιστορικό στοιχείο προσδίδει στο θέμα, που ένας συγγραφέας διαπραγματεύεται, διαχρονικότητα. Του δίνει τη δυνατότητα να το εξετάσει μέσα στο χρόνο με αποτέλεσμα να μπορέσει να καταλήξει σε κάποια συμπεράσματα γι' αυτό που συμβαίνει σήμερα. Το ενδιαφέρον είναι πως συχνά διαπιστώνουμε ότι δεν έχουν αλλάξει και πολλά πράγματα από το παρελθόν. Η ιστορία ή κάποιες ιστορικές περιόδους είναι για μένα απλώς αφορμές για να προσεγγίσω ζητήματα που αφορούν και τη δική μας πραγματικότητα. Στο προηγούμενο βιβλίο μου, τους «Πέρσες», το θέμα ήταν η αναμέτρηση με ένα διαφορετικό πολιτισμό, η ανθρώπινη στάση απέναντι στο διαφορετικό, ενώ στο πρώτο βιβλίο μου, τους «Δαναούς», η φρίκη του πολέμου. Με το βιβλίο «Ο καλός χριστιανός», αυτό που με ενδιαφέρει είναι να εξετάσω τη σχέση του ανθρώπου με τη θρησκεία. Ωστόσο, δε θεωρώ τον εαυτό μου συγγραφέα ιστορικών μυθιστορημάτων ούτε και θεωρώ πως τα βιβλία μου είναι καθαρά ιστορικά. Βλέπω το ιστορικό μυθιστόρημα ως όχημα, μέσω του οποίου θα μιλήσω για ζητήματα που απασχολούν και τη σύγχρονη κοινωνία.

Μεγάλο κομμάτι του βιβλίου αφορά την περίοδο και τους όρους με τους οποίους το Βυζάντιο ήρθε κοντά και στη συνέχεια απομακρύνθηκε από τη Δύση. Βρίσκεις για κάποιους λόγους ελκυστική την περίοδο αυτή;

Δε θα το έλεγα. Σίγουρα δεν τη θεωρώ περισσότερο ελκυστική από την αρχαιότητα. Θεωρώ όμως πως η περίοδος στην οποία είναι τοποθετημένο το μυθιστόρημα

υπήρξε καθοριστική και με τον τρόπο της επηρέασε και τη σημερινή κατάσταση. Δε νομίζω πως μπορεί εύκολα κάποιος να καταλάβει την περιπλοκή σχέση της Ελλάδας με τη Δύση, χωρίς να λάβει υπόψη κάποιες από τις διεργασίες που εκδηλώθηκαν στη βυζαντινή περίοδο. Είναι ένα κομμάτι της Ιστορίας, η μελέτη του οποίου μπορεί να μας προσφέρει πολλά.

Πώς έγραψες αυτό το βιβλίο; Είναι ταυτόχρονα και ένα προϊόν έρευνας; Στο τέλος παραθέτεις και βιβλιογραφία, η οποία προφανώς σε βοήθησε να ξεκαθαρίσεις λεπτομέρειες των γεγονότων που υπάρχουν στις σελίδες σου.

Δεν είμαι ο συγγραφέας της έρευνας, που ψάχνω για καιρό, προκειμένου με αφορμή μια ιστορική περίοδο να εκφράσω τους προβληματισμούς μου. Βέβαια, έχω κάνει σπουδές Ιστορίας και γνωρίζω τα βασικά από τις περιόδους τις οποίες επέλεγα για να τοποθετήσω την πλοκή των βιβλίων. Αυτό, βέβαια, δε σημαίνει πως στο βιβλίο μου δεν υπάρχει ιστορική πιστότητα ή πως αλλιάζω τα γεγονότα, ώστε να με εξυπηρετήσουν στην αφήγηση. Υπάρχουν μόνο λίγα μυθολογικά στοιχεία που μπαίνουν εμβόλιμα στα ιστορικά γεγονότα, τα οποία απλώς με βοήθησαν να προωθήσω τη δράση. Θεώρησα χρήσιμο να παραθέσω μια μικρή βιβλιογραφία με την οποία ξεκαθάρισα κάποιες ασάφειες σχετικά με την περίοδο που τοποθετώ την πλοκή του μυθιστορήματος και να αναθυμηθώ λεπτομέρειες. Θα μπορούσε η βιβλιογραφία να είναι δεκαπλάσια. Σε αυτήν την περίπτωση, όμως, θα έχανε τη χρηστικότητά της.

χυμέρη, νέου της εποχής και μαθητή του Πλάτωνα Γεμιστού; Είναι φανταστικό πρόσωπο;

Ναι, όπως φανταστικό πρόσωπο είναι και ο Νικόλαος Δούκας, ο κεντρικός χαρακτήρας του βιβλίου. Ο Δημήτριος είναι ένας άνθρωπος της εποχής του. Είναι μορφωμένος και έξυπνος. Ωστόσο, δεν έχει απόψεις κατασταλαγμένες για τα ζητήματα με τα οποία κλήθηκε να αναμετρηθεί. Η εποχή του είναι μια περίοδος σοβαρών εξελίξεων, πάνω στις οποίες δεν έχει ξεκαθαρίσει τη θέση του. Μια πιστεύει, μια κάνει την πίστη του, μια τον έλκει η Δύση, μια η Ορθοδοξία. Υπάρχει στο μυαλό του μια σύγχυση. Και είναι λογικό, καθώς μεγαλώνει σε ένα περιβάλλον διαφορετικό από εκείνο των γονέων και των παππούδων του. Ήταν επιλογή μου να μην είναι κατασταλαγμένος και να αμφιταλαντεύεται διαρκώς. Για παράδειγμα, ένα από τα σοβαρά προβλήματα του χριστιανισμού και κάθε μονοθεϊστικής θρησκείας είναι η απαίτηση για τυφλή πίστη στα πράγματα. Ο Δημήτριος δεν μπορεί να ακολουθήσει αυτήν τη λογική. Ψάχνει και ψάχνεται γιατί δεν είναι ενταγμένος κάπου. Αυτό τον βοηθά στην αφήγηση του να δώσει μια ευρύτερη σκοπιά. Είναι δεκτικός σε διάφορες απόψεις και αυτό επιτρέπει στον αναγνώστη να σχηματίσει μια δική του.

«Ο καλός χριστιανός», εξάλλου, είναι μυθιστόρημα και όχι ιστορικό σύγγραμμα.

Πώς κατέληξε στην επιλογή για το ρόλο του αφηγητή του Δημήτριου Πα-